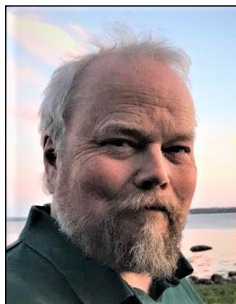

Redaktøren har ordet

Morten Kraabøl har doktorgrad i ferskvannsbiologi fra NTNU, med fiskevandring og klimaendringer i regulerede vassdrag som tema. Tidligere jobbet han som felt- og prosjektleder ved NTNU Vitenskapsmuseet, seniorforsker i økologi ved Norsk institutt for naturforskning (NINA), og på engasjement som førsteamanuensis i bærekraft-fag ved Universitetet Innlandet, studiested Lillehammer. I de siste 9 årene har han vært fagleder og senior ekspertrådgiver i akvatisk biologi hos Multiconsult. Siden 2017 har han vært ansvarlig og faglig redaktør for tidsskriftet VANN.

I denne utgaven av VANN presenterer vi fire fagartikler som hver på sin måte viser bredden, dybden og ikke minst aktualiteten i vannfagene. Samlet illustrerer de hvordan vannforvaltning i dag strekker seg fra samfunnssikkerhet og klimatilpasning, via tekniske løsninger og prosessforståelse, til kunnskapsutvikling, internasjonalt samarbeid og historiske linjer.

Jubileumsartikkelen omhandler hydrologifaget, selve grunnfellet i moderne vannforvaltning, vies en egen og grundig artikkel i anledning tidsskriftets 60-årsjubileum. Hege Hisdal løfter fram hydrologiens utvikling fra filosofiske og religiøse idéer om kilden til alt vann, via de første empiriske beregningene på 1600- og 1700-tallet, til dagens datadrevne, modellbaserte og tverrfaglige forskningslandskap. Hydrologiens historie er samtidig historien om samfunnets behov: vannkraft, samfunnssikkerhet, klimatilpasning og forståelsen av flom, tørke og risiko. Artikkelen minner oss om at gode måledata, solide fagmiljøer og kontinuitet i forskningen er avgjørende, ikke bare for fagets utvikling, men for vår evne til å forvalte vannressursene forsvarlig i tiårene som kommer.

Variasjonen i denne utgaven strekker seg videre til overvannsforvaltning og urban flomsikkerhet. Skrede, Alfredsen og Muthanna presenterer en grundig **avklaring av begrepet flomvei** og viser hvordan mangelfull terminologi og fravær av systemtenkning skaper utfordringer for planlegging og beredskap i norske byer. De foreslår et funksjons- og pålitelighetsbasert rammeverk som skiller mellom eksisterende avrenningsmønstre og forvaltede flomeier som infrastruktur. Med økende ekstremnedbør og kompleks urban arealbruk er dette et fagområde der både kommuner, rådgivere og myndigheter trenger tydelige definisjoner, bedre kartleggingsmetoder og en mer helhetlig tilnærming. Artikkelen peker på nettopp dette behovet.

Temaet tekniske løsninger og sedimenthåndtering tas videre av Gebhard Weiß, som beskriver en **metode for å kalibrere sedimentasjonskurver** for små sedimentasjonsenheter. Dette er et område som ofte fremstår som nisjepræget, men som har stor praktisk betydning: små, desentraliserte renseløsninger inngår i stadig flere overvanns- og avløpssystemer. For at de

skal gi reell miljøeffekt, må vi forstå hvordan de fungerer i møte med finkornede partikler og varierende belastning gjennom året. Artikkelen presenterer en metodisk modell som gjør det mulig å sammenligne ulike anlegg, beregne rensegrad og dermed gi et bedre grunnlag for dimensjonering og dokumentasjon.

Bahrami og kolleger fra NTNU presenterer et bredt og innsiktsfullt overblikk over **forskningstemaer som preger årets vannfaglige konferanser**, fra urban hydrologi og grønn infrastruktur til digitalisering, overvåkning, vedlikehold og det reviderte avløpsdirektivet. Oversikten viser et fagfelt i rask utvikling. Et fagfelt som ikke bare krever teknisk presisjon, men tverrfaglighet, innovasjon og samarbeid. De mange eksemplene på forskningsaktivitet underbygger den samlede innsikten; vann-

fagene er i dag dypt integrert i både klimaomstillingen, byutviklingen, infrastrukturforvaltningen og miljøpolitikken.

Felles for de faglige artiklene i denne utgaven er at de springer ut av et tydelig samfunnsbehov. Enten det gjelder forståelsen av vannets kretsløp, håndtering av urban flom, forbedring av renseløsninger eller utviklingen av sterke fagmiljøer, handler vannfagene i sin kjerne om å løse konkrete utfordringer. Samtidig viser artiklene at løsningene krever helhetlig tenkning, solid fagkunnskap og langsiktighet.

Jeg håper at jubileumsårets siste utgave av VANN vil oppleves som både inspirerende og faglig nyttig. Samlet gir artiklene et bilde av et fagfelt med stor bredde og høy relevans.

God lesning, god jul og godt nyttår!

HAR DU EN KOMMENDE

VANNFORSKER

I KLASSEN DIN?

Norsk Juniorvannpris er en konkurranse for ungdom mellom 15 og 20 år som bryr seg om vann, en av de viktigste ressursene vi har. Her får elevene dine sjansen til å vise fram prosjektet sitt, lære masse, og kanskje til og med vinne en tur til Stockholm i august 2026 for å representere Norge i den internasjonale finalen – sammen med ungdommer fra over 30 land!

Meld på elevene dine i dag, og bli med på å finne løsninger for framtidens miljøutfordringer!

SCAN QR-KODEN
FOR PÅMELDING

Frist: 20. desember

JUNIOR
VANNPRISEN